

ปัจจัยเชิงสาเหตุในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการเกษตร
ในจังหวัดสกลนครที่ส่งผลต่อการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
มาปรับใช้ในการบริหารจัดการภายในกลุ่มสมาชิก
Causal Factors of Agricultural Community Enterprise Groups
Management in Sakon Nakhon Province Affecting Adoption
of the Sufficiency Economy Philosophy on Internal
Management of Group Members

จักเรศ เมตตะธำรงค์^{1*} สมชาติ ดีอุดม² และวรรณิดา สารีคำ³
Jakret Mettathamrong^{1*}, Somchad Deeudom² and Wannida Sareekham³

¹ ผศ.ดร., คณะอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสกลนคร 47160

² อ.ดร., คณะวิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน นครราชสีมา 30000

³ อ., คณะอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสกลนคร 47160

¹ Asst. Prof. Dr., Faculty of Industry and Technology, Rajamangala University of Technology Isan, Sakon Nakhon Campus, 47160, Thailand

² Lecturer, Dr., Faculty of Sciences and Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Isan, Nakhonratchasima, 30000, Thailand

³ Lecturer, Faculty of Industry and Technology, Rajamangala University of Technology Isan, Sakon Nakhon Campus, 47160, Thailand

* Corresponding author: Tel. 08 1793 9515, E-mail address: Kkai6688@gmail.com, Jakret.me@rmuti.ac.th

(Received: March 12, 2020; Revised: June 12, 2020; Accepted: June 12, 2020)

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการเกษตร และศึกษาปัจจัยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และ 2) เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการเกษตรในจังหวัดสกลนครที่ส่งผลต่อการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการบริหารจัดการภายในกลุ่มสมาชิก กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนการเกษตรในจังหวัดสกลนคร จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการ PLS-SEM เพื่อเป็นการวัดความสัมพันธ์ของตัวแปร ผลการศึกษาพบว่า 1) ผลการศึกษาปัจจัยของการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการเกษตร ประกอบด้วย ส่วนประสมทางการตลาด การจัดการผลิ การจัดการทางการเงิน และการบริหารงานกลุ่ม ปัจจัยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย ความพอประมาณ การมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกัน เงื่อนไขความรู้ และการมีคุณธรรม และ 2) ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการเกษตรในจังหวัดสกลนครที่ส่งผลต่อการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการบริหารจัดการภายในกลุ่มสมาชิกโดยใช้ แบบจำลอง Outer model และ Inner model ซึ่งโมเดลมีความเที่ยงตรงและมีความน่าเชื่อถือได้ ผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรงและทางอ้อม มีดังนี้ ส่วนประสมทางการตลาด การจัดการผลิ การจัดการทางการเงิน และการบริหารงานกลุ่มมีอิทธิพลทางตรง และการจัดการผลิ การจัดการทางการเงิน และการบริหารงานกลุ่มมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการบริหารจัดการภายในกลุ่มสมาชิก

คำสำคัญ: การบริหารจัดการกลุ่ม วิสาหกิจชุมชน หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ปัจจัยเชิงสาเหตุ

Abstract

The objectives of this research article were 1) to study the factors of Agriculture Community Enterprise Management Groups and to study the sufficiency economy philosophy and 2) to analyze the influence of agriculture community enterprise management groups in Sakon Nakhon province affecting adoption of the sufficiency economy philosophy for members' management. The sample consisted of 400 agricultural community entrepreneurs in Sakon Nakhon province. The research tool was a questionnaire and analyze data by PLS-SEM to measure the relationship of variables. The results found 1) result to study the factors of community enterprise management groups consist: marketing mix, production management, financial management and group management. The factors of sufficiency economy philosophy consist: moderation, reasonableness, self-immunity, knowledge condition, and moral condition and 2) result to analyze the influence of agriculture community enterprise management groups in Sakon Nakhon province affecting adoption of the sufficiency economy philosophy for members' management that reveals reliability and validity of the outer and inner model. The results of direct and indirect influence are as follows: marketing mix, production management, financial management and group management have a direct influence and production management, financial management and group management have an indirect influence to adoption of the sufficiency economy philosophy for members' management.

Keywords: Management Group, Community Enterprise, Sufficiency Economy Philosophy, Causal Factors

บทนำ

วิสาหกิจชุมชนในปัจจุบันมีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจระดับฐานราก เนื่องจากประชากรของประเทศไทยส่วนใหญ่จะยึดอาชีพเกษตรกรรมในการดำเนินชีวิต โดยมากแล้วการทำเกษตรกรรมก็จะตกทอดจากรุ่นสู่รุ่น อันเป็นสิ่งที่สอดคล้องกับประเพณี วิถีชีวิต วัฒนธรรม รวมถึงความเป็นอยู่ของคนไทย วิสาหกิจชุมชนเป็นการประกอบการบนพื้นฐานจากทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน มีกระบวนการคิด มีภูมิปัญญาของตนเอง มีองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน เพื่อเป็นการตอบสนองต่อกันและกัน [1] วิสาหกิจชุมชนยังเป็นการขับเคลื่อนเพื่อเป็นการเชื่อมโยงจากฐานรากเศรษฐกิจแห่งทุนวัฒนธรรมมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ก่อรูปเป็นกลุ่มเศรษฐกิจขนาดเล็กลักษณะนิยมนำโดยอาศัยองค์ความรู้ การช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการพัฒนาความสัมพันธ์ การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรในท้องถิ่น พัฒนาตลาด มีระบบในการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ [2] การบริหารจัดการกลุ่มของวิสาหกิจชุมชนที่จะทำให้เกิดการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพในการดำเนินกิจการนั้น ประกอบด้วย ปัจจัยหลัก 3 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยการจัดการวิสาหกิจชุมชนเน้นหลักการ 4M เพื่อการขับเคลื่อนที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้ คน (Man) เงิน (Money) การจัดการ (Management) และเครื่องมือเครื่องจักร (Materials) 2) ด้านการผลิตเป็นการนำทรัพยากรในท้องถิ่น นำมาบูรณาการให้เกิดการผลิตประกอบด้วย ที่ดิน แรงงาน ทุน และผู้ประกอบการ [3] และ 3) ด้านการตลาดต้องพิจารณาถึงผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางจำหน่าย และการส่งเสริมการขาย [4] นอกจากนี้การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนที่จะประสบผลสำเร็จนั้นจะขึ้นอยู่กับปัจจัยทางด้านการเงิน ปัจจัยด้านการตลาด ปัจจัยด้านการผลิต ปัจจัยทางด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านผู้นำ ปัจจัยด้านแรงงาน และปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก [5] การบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจึงต้องมีปัจจัยที่จะช่วยให้การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ประกอบไปด้วย ส่วนประสมทางการตลาด การจัดการผลิต การจัดการทางการเงิน และการบริหารงานกลุ่ม

การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนที่ดีได้นั้นต้องมีความยั่งยืนและมีความต่อเนื่อง มีการถ่ายทอดองค์ความรู้จากรุ่นสู่รุ่น การบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทางการเกษตรที่จะมีความยั่งยืนได้นั้น จะต้องมีการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ ดังตัวอย่างเช่น ต้นแบบและบทเรียนการพัฒนาไร่สวนผสมของเกษตรกรจังหวัดอำนาจเจริญ โดยใช้วิธีบูรณาการธรรมชาติที่เหมาะสมตามกรอบปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผลของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ทำให้เกิดความคุ้มค่า มีคุณค่า เข้ากับความพอประมาณ เข้ากับความมีเหตุผลและเข้ากับการมีภูมิคุ้มกันที่ดี โดยได้มีการจัดไร่สวนผสมที่ดี มีการวางแผนการจัดการที่ดิน แรงงาน และเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินชีวิตที่ดีขึ้น ทุกคนมีความสามัคคี มีการเกื้อกูลกันในการดำเนินชีวิตของเกษตรกร [6] อีกหนึ่งตัวอย่างของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้และเกิดประโยชน์ เช่น การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร ชุมชนบ้านห้วยเหนียว อำเภอนาทม จ.น่าน จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลของการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ มีความพอประมาณที่ดี โดยได้ปลูกผักสวนครัวเอง เลี้ยงสัตว์ไว้เป็นวัตถุดิบเพื่อประกอบอาหาร มีเหตุผลในการใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า มีภูมิคุ้มกันที่ดีโดยได้ทำประกันชีวิตหรือมาปนกิจสงเคราะห์ และการออมเงินเพื่อนำมาใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน [7] ซึ่งหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่ได้รับพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหาจักรีบรมราชูปถัมภ์ จักรีนฤพดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ 9) โดยเน้นถึงความพอเพียง การดำเนินชีวิตที่มีความพอเพียง มีเศรษฐกิจแบบพออยู่พอกิน สามารถเลี้ยงดูอุปถัมภ์ตนเองได้ แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีที่มาจากนิยาม 3 ห่วง และ 2 เงื่อนไขซึ่งประกอบด้วย

ความพอประมาณ การมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกัน และ 2 เงื่อนไข อันประกอบด้วย เงื่อนไขความรู้และคุณธรรม ประชาราษฎร์กิจพอเพียงชี้แนวทางในการดำรงอยู่และการปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ครอบครัว ชุมชน และระดับรัฐ โดยเน้นไปที่ทางสายกลาง [8] นอกจากนี้ เศรษฐกิจพอเพียง เป็นทั้งปรัชญา แนวคิด หลักการ รวมถึง เป็นแนวทางในการปฏิบัติตนของแต่ละบุคคลและในองค์กร ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงความพอประมาณ กับศักยภาพของตนเอง รวมทั้ง สภาวะแวดล้อม ความมีเหตุผลที่ต้องตามสภาพความเป็นจริง และยังต้องมี ภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง เช่น การไม่ประมาทในการดำเนินชีวิต โดยอาศัยความรู้ต่าง ๆ ที่ถูกหลักวิชาการ และ ใช้ด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง ควบคู่ไปกับการมีคุณธรรม รู้จักแยกแยะผิดชอบชั่วดี มีการแบ่งปันและ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น [9] หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามที่กล่าวมาข้างต้นจึงเป็นการน้อมนำหลักการ 3 ห่วง และ 2 เงื่อนไขมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ ซึ่งสามารถนำมาบูรณาการหรือนำมาปรับใช้กับวิสาหกิจชุมชนได้ โดยเฉพาะ การนำมาประยุกต์ใช้ในวิสาหกิจชุมชนทางการเกษตร เป็นปรัชญาที่ช่วยให้ชุมชนสามารถอยู่ได้ด้วยตนเอง

การวิจัยเรื่องปัจจัยเชิงสาเหตุในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการเกษตรในจังหวัดสกลนคร ที่ส่งผลต่อการน้อมนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการบริหารจัดการภายในกลุ่มสมาชิก เป็นอีกหนึ่ง งานวิจัยที่มุ่งเน้นเกี่ยวกับการศึกษาปัจจัยการบริหารจัดการกลุ่มที่จะมีความสัมพันธ์ไปกับการน้อมนำหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ โดยการวิจัยนี้เป็นสิ่งสำคัญและมีความจำเป็นอย่างมาก เนื่องจากปัจจุบันนี้ หลายวิสาหกิจชุมชนยังไม่ได้มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ ยังคงดำเนินชีวิตแบบเดิม ๆ ใช้ ทรัพยากรอย่างไม่คุ้มค่า หลงไปกับสิ่งที่เพิกเฉยนิยม ใช้แต่สารเคมีเพื่อความรวดเร็ว แต่ก็ไม่ได้คำนึงถึงผลเสีย ที่จะตามมา การศึกษาครั้งนี้จะเป็นแนวทางที่ดี และเป็นประโยชน์ให้เห็นถึงวิธีการในการบริหารจัดการกลุ่ม วิสาหกิจชุมชนที่ดี โดยเป็นการศึกษาในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการเกษตรในจังหวัดสกลนคร ดำเนินการวิจัย เชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามในการสอบถามไปในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทางการเกษตร เพื่อเป็นการค้นคว้า ถึงแนวคิดที่ว่าเกษตรกรมีการน้อมนำปรัชญามาใช้ในการบริหารมากน้อยเพียงไร โดยการวิจัยครั้งนี้เป็นการ หาอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อม และเป็นการหาปัจจัยในการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนที่ดี ผลการวิจัย ที่ได้สามารถนำไปเป็นแนวนโยบาย หรือเป็นแนวทางให้กับวิสาหกิจชุมชนอื่น ๆ นำหลักการบริหารจากผล ที่ได้ไปปรับใช้ในกลุ่มของตน รวมทั้งเป็นแนวทางให้กับนักวิจัย นักศึกษา หรือบุคคลที่สนใจเกี่ยวกับหลักการ บริหาร หรือบุคคลที่กำลังศึกษาเกี่ยวกับวิธีการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัจจัยการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและศึกษาปัจจัยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการเกษตรในจังหวัดสกลนครที่ ส่งผลต่อการน้อมนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการบริหารจัดการกลุ่มสมาชิก

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทางการเกษตรใน จังหวัดสกลนครที่ส่งผลต่อการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการบริหารจัดการภายใน กลุ่มสมาชิก ซึ่งส่วนประสมทางการตลาดนั้น ประกอบไปด้วย ผลิตภัณฑ์ ราคา สถานที่ และการให้ส่วนลดกับ

ลูกค้า [10-11] โดยส่วนประสมการตลาดหากมีการนำมาบริหารจัดการให้เข้ากับเศรษฐกิจพอเพียงก็จะมีความสัมพันธ์ต่อกันและกัน เช่น การดำเนินงานตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มสหกรณ์ ที่ได้นำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับส่วนประสมทางการตลาด ทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีในการบริหารจัดการ [12] การจัดการผลิเป็นการบริหารจัดการ หรือเป็นบทบาทขององค์กร ที่จะต้องมีการผลิตผลิตภัณฑ์ใหม่ โดยอาศัยเทคโนโลยี และต้องมีการดำเนินการบริหารจัดการทั้งผลผลิตและการบริการหรือเทคโนโลยีเข้าด้วยกัน อีกทั้ง ยังมีความสัมพันธ์กับส่วนประสมทางการตลาด [13] การผลิตและการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของสินค้าเกษตรบนพื้นฐานของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การเพิ่มศักยภาพการผลิต และผลผลิตมีผลต่อการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ให้เกิดประสิทธิภาพที่ดีในการผลิต [14-15] การบริหารจัดการทางการเงิน การออมเงิน หรือการใช้จ่ายเงินอย่างประหยัด อย่างมีความคุ้มค่า อันเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นต่อวิสาหกิจชุมชน การเงินเป็นการนำส่วนต่างของรายได้และรายจ่ายมาสะสมไว้ การจัดทำบัญชี การลดรายจ่าย การออมเงิน การให้สินเชื่อ การกู้เงินกับสถาบันการเงิน ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้หากผู้ประกอบการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ก็จะมีส่วนช่วยให้การบริหารจัดการมีความยั่งยืน และสามารถเติบโตได้ด้วยตนเอง รวมทั้ง สร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้บริโภคได้ [16-18] การบริหารงานกลุ่มเป็นการส่งผ่านวิสัยทัศน์และพันธกิจ มีการกำหนดกลยุทธ์ มีการตัดสินใจภายใต้แผนธุรกิจเดียวกัน [19] การบริหารงานกลุ่มต้องมีการดำเนินการภายใต้ความเชื่อเดียวกัน การมีส่วนร่วมต่อกันและกัน [20] การบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนโดยน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ โดยเฉพาะ ความซื่อสัตย์สุจริตในการประกอบการ รวมถึง การจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนโดยประธานและคณะกรรมการกลุ่มบริหารวิสาหกิจชุมชนควรจะมีความรู้ และสามารถประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง เพื่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืน [21- 22]

สมมติฐาน

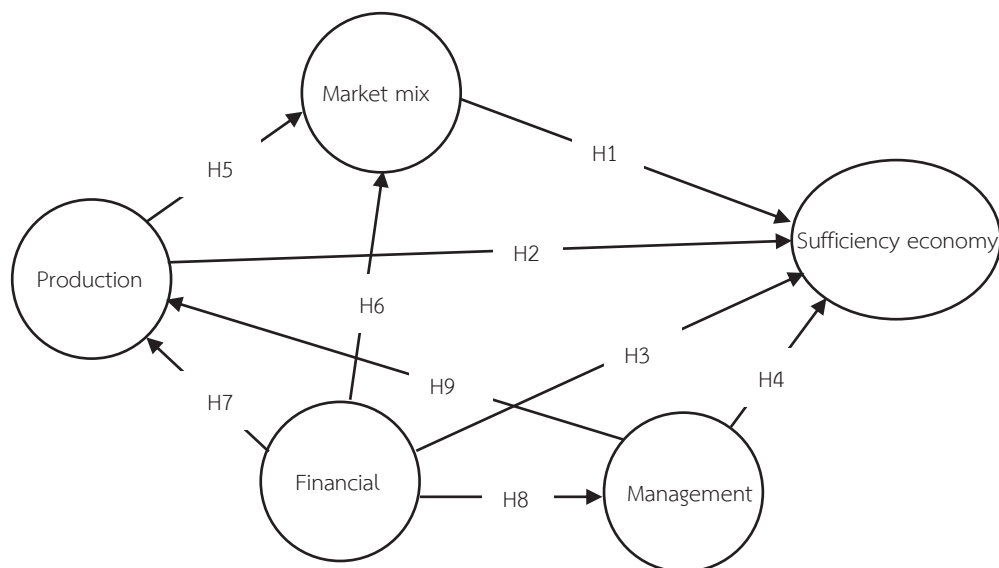
สมมติฐานของการวิจัย ประกอบด้วย 9 สมมติฐาน ดังภาพที่ 1 โดยมีรายละเอียดแต่ละสมมติฐานดังนี้

- สมมติฐานที่ 1 (H1) ส่วนประสมทางการตลาดมีความสัมพันธ์กับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- สมมติฐานที่ 2 (H2) การจัดการผลิตมีความสัมพันธ์กับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- สมมติฐานที่ 3 (H3) การเงินมีความสัมพันธ์กับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- สมมติฐานที่ 4 (H4) การบริหารงานกลุ่มมีความสัมพันธ์กับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- สมมติฐานที่ 5 (H5) การจัดการผลิตมีความสัมพันธ์กับส่วนประสมทางการตลาด
- สมมติฐานที่ 6 (H6) การเงินมีความสัมพันธ์กับส่วนประสมทางการตลาด
- สมมติฐานที่ 7 (H7) การเงินมีความสัมพันธ์กับการจัดการผลิต
- สมมติฐานที่ 8 (H8) การเงินมีความสัมพันธ์กับการบริหารงานกลุ่ม
- สมมติฐานที่ 9 (H9) การบริหารงานกลุ่มมีความสัมพันธ์กับการจัดการผลิต

กรอบแนวคิด

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย ตัวแปรแฝงส่วนประสมทางการตลาด (Market Mix) ซึ่งมีตัวแปรที่สังเกตได้จำนวน 5 ตัวแปร คือ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ (Develop) การกำหนดราคา (Price) สถานที่ดำเนินการ (Place) การลดราคา (Discount) และการโฆษณา (Promotion) ตัวแปรแฝงการจัดการผลิต (Production) ประกอบด้วย ตัวแปรที่สังเกตได้จำนวน 5 ตัวแปร คือ การวางแผน (Planning) กระบวนการ

(Process) การควบคุม (Control) การตรวจสอบ (Monitor) และการกำหนดคุณภาพ (Measure) ตัวแปรแฝงการเงิน (Financial) ประกอบด้วยตัวแปรที่สังเกตได้จำนวน 5 ตัวแปร คือ การจัดทำงบประมาณ (Balance) การทำบัญชีรับ-จ่าย (Account) การควบคุมค่าใช้จ่าย (Expense) การเข้าถึงแหล่งเงินทุน (Funding) การมีรายได้ที่เหมาะสม (Income) ตัวแปรแฝงการบริหารงานกลุ่ม (Management) ประกอบด้วย ตัวแปรที่สังเกตได้จำนวน 5 ตัวแปร คือ การกำหนดหน้าที่ (Function) การประชุมวางแผน (Meeting) การแบ่งผลกำไร (Profit) การปฏิบัติงานร่วมกัน (Practice) การฝึกอบรม (Training) และตัวแปรแฝงหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) ประกอบด้วย ตัวแปรที่สังเกตได้จำนวน 5 ตัวแปร คือ ความพอประมาณ (Moderation) ความมีเหตุผล (Reasonableness) การมีภูมิคุ้มกัน (Self) เงื่อนไขความรู้ (Knowledge) และเงื่อนไขคุณธรรม (Ethics)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษา

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนทางการเกษตร จังหวัดสกลนคร จำนวน 743 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนทางการเกษตร จำนวน 400 คน โดยที่การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์ PLS-SEM จะต้องมีความยาว 10-20 เท่าของจำนวนตัวแปรที่สังเกตได้และขนาดตัวอย่างที่มีความเหมาะสม คือ 200-300 ตัวอย่าง [23] ในการวิจัยครั้งนี้จำนวนตัวแปรที่สังเกตได้จำนวน 25 ตัวแปรอิสระ ดังนั้น ตัวอย่างขั้นต่ำ คือ 250 จำนวนตัวอย่าง ดังนั้น จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิจัยครั้งนี้ 400 คน จึงเป็นจำนวนที่มีความเพียงพอต่อการวิเคราะห์ด้วยวิธี PLS-SEM ได้ การศึกษาครั้งนี้มีจำนวนตัวแปรที่สังเกตได้จำนวน 25 ตัวแปร และตัวแปรแฝง 5 ตัวแปร ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยดำเนินการเก็บในแต่ละอำเภอในจังหวัดสกลนคร ทั้ง 18 อำเภอ หลังจากนั้น ผู้วิจัยดำเนินการสุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ไปที่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนทางการเกษตร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วย 3 ตอน ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานทั่วไป ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้ จำนวนปีในการประกอบธุรกิจ จำนวนสมาชิก ความรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในกิจการ และตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินกิจการของผู้ประกอบการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน หลังจากนั้นดำเนินการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ดำเนินการทดสอบ (TryOut) กับกลุ่มผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนทางการเกษตรในจังหวัดอุดรธานี จำนวน 30 ราย ดำเนินการหาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีการวิเคราะห์ค่าถามรายข้อ [24] มีค่าอยู่ระหว่าง 0.299-0.859 มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ทั้งฉบับอยู่ที่ 0.968

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษานี้ใช้การวิเคราะห์ด้วยวิธี PLS-SEM โดยเป็นการวัดความสัมพันธ์ของตัวแปรที่สังเกตได้กับตัวแปรแฝงแบบ Reflective การวิเคราะห์ที่ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ADANCO [25] ซึ่งการวัดครั้งนี้จะเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลแบบจำลองแบบ Outer โดยมีหลักเกณฑ์ในการวัด

ตารางที่ 1 เกณฑ์ในการวัดมาตรฐานแบบจำลอง Outer หรือแบบจำลองการวัด (Measurement Model)

มาตรฐานการวัด	หลักเกณฑ์
ค่า Loading [26]	> 0.50
ค่า AVE (Average Variance Extracted) [26], [27]	> 0.50
ค่า ρ_A (Dijkstra-Henseler's rho) [28], [29]	> 0.70
ค่า ρ_C (Jöreskog's rho) [30]	> 0.70
ค่า (Cronbach's Alpha) [30], [27]	> 0.70
Discriminant Validity: Fornell-Larcker [26]	> (AVE) ²
Discriminant Validity: Heterotrait-Monotrait Ratio of Correlation (HTMT) [31]	<1

ที่มา: ปรับปรุงจาก ฉันทะ จันทะเสนา [32]

ตารางที่ 2 เกณฑ์ที่ใช้วัดแบบจำลอง Inner หรือ Structure Model

มาตรฐานการวัด	หลักเกณฑ์
ค่า Coefficient of Determination R^2 [27]	พิจารณาให้ 0.25 มีขนาดเล็ก 0.50 มีขนาดกลาง และ 0.75 มีขนาดใหญ่
ค่า Predictive Relevance, Q^2 [33], [28]	ต้องมีค่า >0
ค่า Effect Size, f^2 [34]	พิจารณาให้ 0.02 มีขนาดเล็ก 0.15 มีขนาดกลาง และ 0.35 มีขนาดใหญ่
ค่า Path Coefficient [35]	พิจารณาจาก ขนาด เครื่องหมาย และ p-value

ที่มา: ปรับปรุงจาก ฉันทะ จันทะเสนา [32]

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนทางการเกษตรส่วนมากเป็นเพศหญิงร้อยละ 62 โดยส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 31-40 ปี ร้อยละ 35.50 สถานภาพส่วนมากสมรสแล้ว ร้อยละ 76.80 ระดับการศึกษาโดยมากจบในระดับประถมศึกษาร้อยละ 39 รายได้ส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท ร้อยละ 48 โดยมากแล้วประกอบกิจการมากกว่า 3-4 ปี ร้อยละ 35.50 จำนวนสมาชิกส่วนมากมีจำนวนมากกว่า 8 คนขึ้นไป ร้อยละ 50.80 ความรู้ในเรื่องของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยมากพอมีความรู้บ้าง จำนวนร้อยละ 47.80 และการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้โดยมากนำมาปรับใช้บ่อยครั้ง จำนวนร้อยละ 51.5

ผลการศึกษาปัจจัยการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วย การบริหารงานกลุ่ม (Management) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.17, S.D.= 0.636 รองลงมา การจัดการผลิต (Production) มีค่าเฉลี่ย 4.07, S.D. = 0.589 การเงิน (Finance) มีค่าเฉลี่ย 4.06, S.D. = 0.651 และส่วนประสมทางการตลาด มีค่าเฉลี่ย 4.02, S.D. = 0.589 และผลการศึกษาปัจจัยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย ความมีคุณธรรมซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ที่ 4.35, S.D. = 0.535 รองลงมา ความมีเหตุผล มีค่าเฉลี่ย 4.106, S.D.= 0.570 ความพอประมาณ มีค่าเฉลี่ย 4.09, S.D. = 0.582 เงื่อนไขความรู้มีค่าเฉลี่ย 4.05, S.D.= 0.560 และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีมีค่าเฉลี่ย 3.96, S.D.=0.603

ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการเกษตรที่ส่งผลต่อการน้อมนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการบริหารจัดการกลุ่มสมาชิก การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบจำลอง Reflective โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ADANCO พิจารณาจากค่าน้ำหนักของความเที่ยงตรงเชิงเหมือน ซึ่งค่าน้ำหนักต้องมีค่าที่สูงกว่า 0.50 จากตารางที่ 3 เป็นการวัดมาตรฐานแบบจำลอง Outer โดยพิจารณาจากค่าน้ำหนัก (Loading) อยู่ระหว่าง 0.561-0.857 ซึ่งทุกค่ามากกว่า 0.50 ค่า AVE (Average Variance Extracted) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.553-0.645 ทุกค่ามีค่ามากกว่า 0.50 ค่า ρ_A (Dijkstra-Henseler's rho) กับค่า ρ_C (Jöreskog's rho) และ ค่า α (Cronbach's Alpha) ทั้งสามค่านี้มีค่าอยู่ระหว่าง 0.706 – 0.900 ซึ่งมีค่าที่มากกว่า 0.70

ตารางที่ 3 ค่าสถิติของแบบจำลองการวัด

ตัวแปรแฝง และตัวแปรสังเกตได้	Loading	AVE	Dikstra - Henseler's $\rho(p_A)$	Jöreskog's $\rho(p_C)$	Cronbach's Alpha (α)
Marketmix		0.553	0.797	0.860	0.797
Develop	0.755				
Price	0.737				
Place	0.767				
Discount	0.762				
Promotion	0.695				
Production		0.582	0.826	0.873	0.817
Planning	0.733				
Process	0.807				
Control	0.834				
Monitor	0.786				
Measure	0.636				
Financial		0.645	0.865	0.900	0.862
Balance	0.769				
Account	0.829				
Expense	0.857				
Funding	0.794				
Income	0.761				
Management		0.618	0.845	0.890	0.845
Function	0.7952				
Meeting	0.827				
Profit	0.748				
Practice	0.802				
Training	0.797				
Sufficiency economy		0.560	0.722	0.808	0.706
Moderation	0.561				
Reasonableness	0.706				
Self	0.742				
Knowledge	0.751				
Ethics	0.609				

การวิเคราะห์ค่าความตรงเชิงจำแนก (Discriminant Validity) พิจารณาจากตัวแปรแฝงในแต่ละโครงสร้าง ตามตารางที่ 4 แสดงค่าตารางเมทริกซ์ AVE ตามเส้นทแยงมุมกับค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรแฝงของแต่ละตัวแปร การพิจารณาค่า (AVE) 2 มีหลักเกณฑ์ในการพิจารณา คือ ค่าของตัวแปรแฝงต้องมีความมากกว่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝง จากตารางที่ 4 มีค่าตั้งแต่ 0.460-0.553 ซึ่งค่าที่กล่าวมานี้มีค่ามากกว่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝง

ตารางที่ 4 Discriminant Validity: Fornell-Larcker Criterion

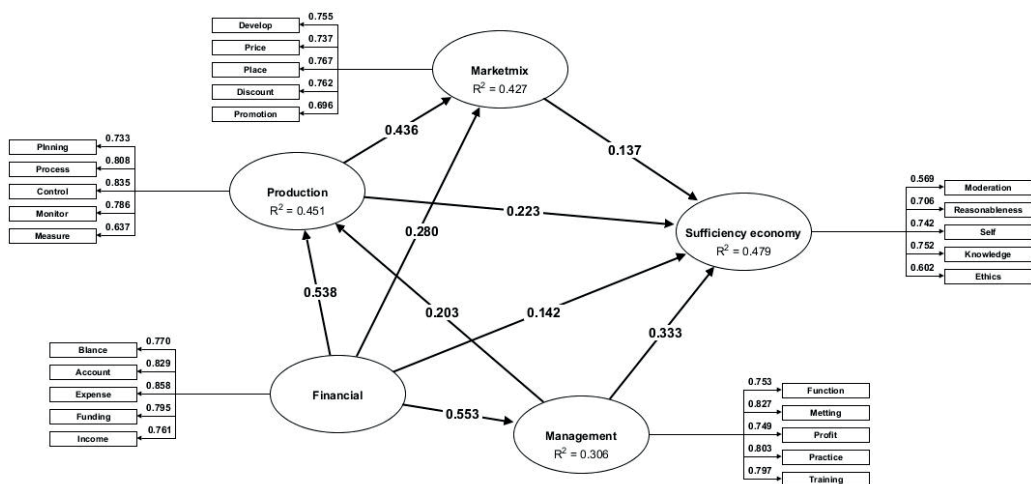
Construct	Marketmix	Production	Financial	Management	Sufficiency Economy
Marketmix	0.553				
Production	0.382	0.582			
Financial	0.317	0.422	0.645		
Management	0.319	0.250	0.305	0.618	
Sufficiency economy	0.295	0.321	0.300	0.361	0.460

การวิเคราะห์ค่า Heterotrait-Monotrait Ratio of Correlations (HTMT) พิจารณาจากตารางที่ 5 พิจารณาในการวัดค่าความตรงเชิงจำแนกซึ่งมีค่าตั้งแต่ 0.596-0.767 จากการพิจารณาแล้วทุกค่ามีค่าน้อยกว่า 1

ตารางที่ 5 Discriminant Validity: Heterotrait-Monotrait Ratio of Correlation (HTMT)

Construct	Marketmix	Production	Financial	Management	Sufficiency Economy
Market mix					
Production	0.762				
Financial	0.678	0.767			
Management	0.688	0.596	0.644		
Sufficiency economy	0.715	0.730	0.685	0.766	

ตามภาพที่ 2 พบว่า มีตัวแปรแฝง และค่าน้ำหนักของตัวแปรที่สังเกตได้ทุกค่ามีค่ามากกว่า 0.70 มีตัวแปรที่สังเกตได้ 25 ตัวแปร จากการวิเคราะห์ที่กล่าวมาข้างต้น สามารถที่จะบ่งชี้ได้ว่าแบบจำลองการวัดหรือ Outer Model ทุกโครงสร้างมีความน่าเชื่อถือ และสามารถนำมาแปลผลได้

ภาพที่ 2 ผลการศึกษาเส้นทางของปัจจัยเชิงสาเหตุในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการเกษตรที่ส่งผลต่อการน้อมนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการบริหารจัดการภายในกลุ่มสมาชิก

การพิจารณา Inner Model โดยการพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง (Path Coefficient) เป็นการพิจารณาถึงผลกระทบทางตรง (Direct Effect) ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Effect) และผลกระทบรวมทั้งหมด (Total Effect) จากภาพที่ 2 พิจารณาจากค่า R^2 ของตัวแปรแฝงทั้ง 5 ตัวมีค่าอยู่ระหว่าง 0.305-0.479 ซึ่งเป็นค่าในระดับเล็ก และจากตารางที่ 6 การทดสอบสมมติฐาน ยอมรับทั้ง 9 สมมติฐานแสดงถึงมีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงอย่างมีนัยสำคัญ

ตารางที่ 6 ทดสอบสมมติฐาน

Effect	Original Coefficient	Standard Error	t-value	p-value	Accept /Reject
Market mix -> Sufficiency economy (H1)	0.137	0.0533	2.565	0.010	ยอมรับ
Production -> Sufficiency economy (H2)	0.223	0.052	4.279	0.000	ยอมรับ
Financial -> Sufficiency economy (H3)	0.141	0.050	2.835	0.00	ยอมรับ
Management -> Sufficiency economy (H4)	0.333	0.051	6.508	0.000	ยอมรับ
Production -> Market mix (H5)	0.436	0.042	10.226	0.000	ยอมรับ
Financial -> Market mix (H6)	0.279	0.044	6.250	0.000	ยอมรับ
Financial -> Production (H7)	0.537	0.044	12.152	0.000	ยอมรับ
Financial -> Management (H8)	0.553	0.037	14.868	0.000	ยอมรับ
Management -> Production (H9)	0.203	0.048	4.205	0.000	ยอมรับ

การวิเคราะห์อิทธิพลจากโมเดลประกอบด้วย 9 เส้นทาง จากตารางที่ 7 เส้นทาง Financial -> Production เป็นเส้นทางที่มีผลกระทบรวมมากที่สุดคือ 0.650 และมีผลกระทบทางอ้อม รองลงมาเส้นทาง Financial -> Market mix มีผลกระทบรวมเท่ากับ 0.563 และมีผลกระทบทางอ้อม และเส้นทาง Financial -> Management มีผลกระทบรวมเท่ากับ 0.553 นอกจากนั้นเส้นทางที่เหลือมีขนาดผลกระทบโดยรวมอยู่ระหว่าง 0.137-0.548

ตารางที่ 7 ผลกระทบทางตรง (Direct Effects) ทางอ้อม (Indirect Effects) และผลกระทบรวม (Total Effects)

Effect	Beta (Direct Effects)	Indirect Effects	Total Effects	Cohen's f ²
Market mix -> Sufficiency economy	0.137	-	0.137	0.018
Production -> Market mix	0.436	-	0.436	0.191
Production -> Sufficiency economy	0.223	0.059	0.283	0.046
Financial -> Market mix	0.279	0.283	0.563	0.078
Financial -> Production	0.537	0.112	0.650	0.366
Financial -> Management	0.553		0.553	0.440
Financial -> Sufficiency economy	0.141	0.406	0.548	0.019
Management -> Production	0.203	-	0.203	0.052
Management -> Sufficiency economy	0.333	0.057	0.391	0.127

อภิปรายผลการศึกษา

การศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการเกษตรที่ส่งต่อการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการบริหารจัดการภายในกลุ่มสมาชิก โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. การศึกษาปัจจัยการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและศึกษาปัจจัยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประกอบไปด้วยการศึกษาปัจจัยการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วย การบริหารงานกลุ่ม การจัดการผลิต การเงิน และส่วนประสมทางการตลาด โดยปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้จะมีส่วนช่วยให้การบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของจักรเรศ เมตตะธำรงค์ และคณะ [36] ที่กล่าวถึง องค์ประกอบในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการว่าประกอบไปด้วย การวางแผน การประสานงาน การควบคุมการตลาด โครงสร้างการทำงาน และการประสานสัมพันธ์กันในกลุ่ม โดยการบริหารจัดการโดยทั่วไปจะต้องประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ เพื่อสอดคล้องกับการปฏิบัติงานภายในกลุ่ม สอดคล้องกับงานวิจัยของไพศาล มุ่งสมัคร และคณะ [37] ที่กล่าวถึงรูปแบบการบริหารจัดการที่ประสบผลสำเร็จของกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนว่าประกอบด้วย การจัดซื้อ การผลิต การตลาด การเงิน การจัดการชุมชน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะทางการเงินและการผลิต ที่เป็นสิ่งสำคัญมากต่อการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน การเข้าถึงแหล่งเงิน การผลิตที่ต้องคำนึงถึงต้นทุนเป็นหลัก

การศึกษาปัจจัยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการน้อมนำหลักแนวคิดของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤพดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ 9)

มาปรับใช้ในการดำเนินกิจกรรมหรือกิจการต่าง ๆ การบริหารจัดการโดยการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาปรับใช้ ประกอบด้วย ความมีคุณธรรม ความมีเหตุผล ความพอประมาณ เงื่อนไขความรู้ และการมีภูมิคุ้มกันที่ดี สอดคล้องกับปัทมพร ใจห้าว และคณะ [38] ที่กล่าวถึงการรับรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการลงมือปฏิบัติอย่างพอประมาณ และปฏิบัติอย่างมีเหตุผลว่า ทำให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ และมีคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดียิ่งขึ้น การลงมือปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นสิ่งที่ต้องพึงปฏิบัติและนำมาประยุกต์กับการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนเพื่อให้เกิดความยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของประสพโชค มั่งสวัสดิ์ [39] ที่กล่าวถึงการบริหารจัดการทุน โดยการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ที่มีการเน้นถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน ประกอบกับ หลักคุณธรรมและความรู้ นำมาใช้ในการบริหารเพื่อให้เกิดความมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจที่ดี โดยเน้นไปที่กลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพราะการจัดการต้นทุนที่ดีเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่วิสาหกิจชุมชนได้มีการจัดการต้นทุนเพื่อให้ได้กำไรในกลุ่ม และยังสอดคล้องกับ งานวิจัยของปวีณา ลีตระกูล [40] ที่กล่าวถึงการนำเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในระดับครัวเรือนและระดับชุมชน ว่าใช้หลักการ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ความพอเพียง ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกัน ความรู้และคุณธรรม มาปรับใช้ในชุมชน ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในการจัดการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้น ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดและทฤษฎีของเศรษฐกิจพอเพียงโดยมี 3 ห่วง และ 2 เงื่อนไขในการปฏิบัติตาม

2. วิเคราะห์อิทธิพลของการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการเกษตรที่ส่งผลต่อการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการบริหารจัดการกลุ่มสมาชิก พบว่าส่วนประสมทางการตลาด การจัดการผลผลิต การจัดการทางการเงิน และการบริหารงานกลุ่มมีอิทธิพลทางตรงต่อการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการบริหารจัดการภายในกลุ่มสมาชิก และการจัดการผลผลิต การจัดการทางการเงิน และการบริหารงานกลุ่มมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการบริหารจัดการภายในกลุ่มสมาชิก สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิรดา กลั่นรูป และวริศรา เหล่าบำรุง [41] ที่กล่าวถึงปัจจัยโครงสร้าง รูปแบบ และค่านิยมของวิสาหกิจชุมชนว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนด้านระบบ บุคลากรและทักษะไม่มีผลต่อการปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีความคล้ายคลึงกับงานวิจัยนี้ในเรื่องของค่านิยม หรือการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ซึ่งหากปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทำให้เกิดความยั่งยืน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยวิษณุ ม่วงหมี [42] ที่กล่าวถึงลักษณะผู้บริหารธุรกิจว่ามีอิทธิพลสูงต่อผลสำเร็จของธุรกิจขนาดย่อมตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยผ่านกลยุทธ์ทางการตลาดที่มีอิทธิพลมากต่อธุรกิจ การตลาดหรือส่วนผสมทางการตลาด หากมีการบริหารจัดการที่ดีก็จะทำให้เกิดประสิทธิภาพซึ่งคล้ายคลึงกับงานวิจัยนี้ที่กล่าวถึงส่วนผสมทางการตลาดว่ามีความสัมพันธ์กับแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยและการนำไปใช้พบว่า

1. ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปเป็นแนวทางในการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนทางการเกษตร โดยปัจจัยที่ศึกษานี้หากนำมาประยุกต์ใช้ จะทำให้เกิดความยั่งยืนได้
2. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทางการเกษตร โดยจะเน้นไปที่ธุรกิจทางการเกษตร หากจะนำผลการศึกษาไปประยุกต์ใช้จะต้องดูบริบทของกลุ่มที่จะนำไปปรับใช้ด้วย

3. หน่วยงานภาครัฐ อาจจะนำผลการวิจัยไปปรับใช้ในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทางการเกษตรได้ แต่ต้องมีการนำไปปรับใช้ในบริบทของหน่วยงานที่ดูแลได้อย่างถูกต้อง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาอยู่ในแต่เฉพาะวิสาหกิจชุมชนทางการเกษตรในจังหวัดสกลนคร ซึ่งนักวิจัยที่สนใจอาจจะนำตัวแปรที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ไปปรับใช้และดำเนินการวิจัยในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดอื่น ๆ ได้ และอาจจะมีปัจจัยอื่น ๆ อีกที่นอกเหนือจากการวิจัยครั้งนี้อีกมาก นักวิจัยที่สนใจสามารถศึกษาผลการวิจัยเพื่อไปต่อยอดงานวิจัยต่อไป

References

- [1] Noppakesorn, T. (2002). *Crisis Agriculturist: Crisis of Thai Society towards Survival in the New World. (2nd ed.)*. Phitsanulok: Indo-China Intersection Development Institute. (In Thai)
- [2] Tappain, P. (2003). *Community Economic Path in Capitalism*. Bangkok: Sangsan Press. (In Thai)
- [3] Kaewhankrai, T. (2013). *Introduction to Macro Economics*. Buri Ram: CP Press. (In Thai)
- [4] Serirat, S., Serirat, S., Mechinda, P., Anuwichanont, J., & Lertwannawit, A. (2003). *Marketing management*. Bangkok: Dharmasarn Printing Company. (In Thai)
- [5] Phetprasert, N. (1999). *Community Business: A Possible Route*. Bangkok: The Thailand Research Fund. (In Thai)
- [6] Sainet, S., Thammacharo, S., Khanthawichai, S., & Sornchai, P. (2019). Models and Lessons Learned in Mixed Farming of Agriculturists in Amnatcharoen Province. *Journal of MCU Ubon Review*, 4(3), 101-118. (In Thai)
- [7] Seeniang, P., Chimmanee, A., Thungngern, J., & Kummanee, K. (2019). Living Based on Philosophy of Sufficiency Economy of Farmers in Ban Wai Nio Community, Tha Maka District, Kanchanaburi Province. *King Mongkut's Agricultural Journal*, 37(3), 527-537. (In Thai)
- [8] Chaipattana Foundation. (2005). *Sufficiency Economy Philosophy*. Retrieved February, 6, 2020, from <https://www.chaipat.or.th/content/porpeing/porpeing.html>
- [9] Thampiya, P. (2012). *1997 Economic Crisis and Sufficiency Economy Philosophy*. Bangkok: Amarin Printing & Publishing Public co., Ltd. (In Thai)
- [10] Little, D. C. (1975). Brandaid: A Marketing-Mix Model, Part 1: Structure. *Operations Research*, 23(4), 603-840.
- [11] Jagpal, H. S., & Brick, I. E. (1982). The Marketing Mix Decision under Uncertainty. *Marketing Science*, 1(1), 1-121.
- [12] Larlang, P. (2012). Trend for Development the Community Economic on the Sufficiency Economy Philosophy: Group of Chumphon Coffee Framings. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 5(1), 586-601.

- [13] Slone, D. (2010). *Product and brand management*. Canada: Society Publishing.
- [14] Samyana, W. (2019). Enhancing the Effectiveness for Agricultural Production Based on Sufficiency Economy Philosophy. *Rajabhat Chiang Mai Research Journal*, 20(2), 14-27. (In Thai)
- [15] Wisedsind, N. (2018). The Reinforcement of Production for One Tambon One Product with Risk Assessment Model toward Philosophy of the Sufficiency Economy in Bang Bo District, Samut Prakan Province. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 11(1), 2827-2851. (In Thai)
- [16] Nuchnum, P., & Siriwong, P. (2015). The Meaning and Origin of Saving, Saving Process, Saving Problems and Obstacles Based on the Philosophy of Sufficiency Economy of Government Officials of Kanchanaburi Provincial Administration Organization. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 8(1), 398-415. (In Thai)
- [17] Chantaranamchoo, N., Laophuangsak, P., & Polpanthin, Y. (2018). Model of Applying Sufficient Economy Philosophy and Linkage with Community Economy Affecting the Successful of Community Finance Institute Management. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 11(2), 3217-3232. (In Thai)
- [18] Boonchuang, T., & Zumitzavan, V. (2019). Development of Guidelines for Sustainable Financial Transactions according to the Philosophy of Sufficiency Economy: A Case Study of Entrepreneurs in Khon Kaen. *Journal of MCU Nakhondhat*, 6(7), 3401-3413. (In Thai)
- [19] Hamada, K. (2010). *Business Group Management in Japan*. New Jersey: World Scientific.
- [20] Ewert, A., & Davidson, C. (2017). *Behavior and Group Management in Outdoor Adventure Education: Theory, Research and Practice*. New York: Routledge
- [21] Pimki, T., & Ridsomboon, J. (2014). The Practical Use of the Royal Sufficiency Economy with Community Enterprise in Chanthaburi Province. *SDU Research Journal*, 10(1), 1-21. (In Thai)
- [22] Saengduangdee, S., Buawech, Y., & Sujittavanich, M. (2013). Operating Status and Competency of Executive Committees for the Management of Small and Micro Community Enterprises in Nakhon Pathom Province Based on the Philosophy of Sufficiency Economy. *SPU Sripatum University*, 13(1), 34-43. (In Thai)
- [23] Hair, J. F., Hult, G. T. M., Ringle, C. M., & Sarstedt, M. (2013). *A Primer on Partial Least Squares Structural Equation Modeling (PLS-SEM)*. Thousand Oaks: Sage.
- [24] Tirakanant, S. (2007). *Project Evaluation to Approach Practical*. 7th ed. Bangkok: Printing of Chulalongkorn University.
- [25] Henseler, J., Ringle, C. M., & Sarstedt, M. (2015). A New Criterion for Assessing Discriminant Validity in Variance-Based Structural Equation Modeling. *Journal of the Academy of Marketing Science*, 43(1), 115-135.

- [26] Fornell, Claes & Larcker, David F. (1981). Evaluating Structural Equation Models with Unobservable Variables and Measurement Error. *Journal of Marketing Research*, 18(1), 39-50.
- [27] Hair, J. F., Ringle, C. M., & Sarstedt, M. (2011). PLS-SEM: Indeed a Silver Bullet. *The Journal of Marketing Theory and Practice*, 19(2), 139-152.
- [28] Henseler, J., C.M. Ringle, & Sinkovics, R.R. (2009). The Use of Partial Least Squares Path Modeling in International Marketing. *Advances in International Marketing*, 20(1), 277- 319.
- [29] Nunnally, I. C., & Bernstein, I. (1994). *Psychometric Theory*. McGraw-Hill: New York, NY.
- [30] Nunnally, J. (1978). *Psychometric Theory*. McGraw Hill: New York, NY.
- [31] Teo, T. S., Srivastava, S. C., & Jiang, L. (2008). Trust and Electronic Government Success: An Empirical Study. *Journal of Management Information Systems*, 25(3), 99-132.
- [32] Jhantasana, C. (2017). The Path Analysis of Islander' Benefit to Support for Tourism Development Using PLS-SEM. *NIDA Business Journal*, 20, 54-89. (in Thai)
- [33] Götz, O., Liehr-Gobbers, K., & Krafft, M. (2010). *Evaluation of Structural Equation Models Using the Partial Least Squares (PLS) Approach*. In *Handbook of Partial Least Squares* (pp. 691-711). Springer Berlin Heidelberg.
- [34] Cohen, J., Cohen, P., West, S. G., & Aiken, L. S. (2013). *Applied Multiple Regression/Correlation Analysis for the Behavioral Science*. Routledge, New York.
- [35] Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate Data Analysis (7th ed.)*. Englewood Cliffs: Prentice Hall.
- [36] Mettathamrong, J., Sareekham, W., & Prajudtasri, P. (2018). The Elements Factors in Business Operation of Community Enterprise Entrepreneurs in the Upper Northeast. *Modern Management Journal*, 16(2), 29-41.
- [37] Mungsamak, P., Suwannoi, T., Pisalbutra., S., & Chamchong., S. (2013). The Success Managerial Model for Herbal Products of the Community Enterprise Network Group at Nakhonchaiburin Provincial Group. *Journal of the Association or Researchers*, 18(3), 155-123.
- [38] Joihao, P., Nieamsup, T., & Akakulanan, S. (2020). Influence of Perception of Sufficiency Economy Philosophy, Behavior Based on Sufficiency Economy Philosophy, and Quality of Work Life on Happiness at Work of Members in Sufficiency Economy Based Model Village, Kumpangsao Sub-District, Mueang District, Nakhon Si Thammarat Province. *Journal of Behavioral Science for Development (JBSD)*, 12(1), 35-55.
- [39] Mongsawad, P. (2007). Sufficiency Economy Philosophy and Economic Management. *NIDA Development Journal*, 47(1), 159-179.

- [40] Reetakul, P. (2017). The Process of Applying a Sufficiency Economy to Natural Resources and Environmental Management for the Sufficiency Economy Village of Ban Dok Bua, Phayao. *Journal of Management Science Chiangrai Rajabhat University*, 12(1), 169-190.
- [41] Klantoo, N., & Lawbaumrung, V. (2013). Community Enterprise Management by Sufficient Economic Theory in Nakhonsawan. *Journal of Graduate School, Pibulsongkram Rajabhat University*, 7(2), 28-39.
- [42] Muangmee, C. (2016). The Strategy Marketing of the Small Enterprises in accordance to Sufficiency Economy Philosophy. *Journal of Information*. 15(1), 90-101.